

NORIMBERSKÝ KODEX

Norimberský kodex (něm. Nürnberger Kodex, angl. Nuremberg Code), první významný mezinárodní dokument k etice výzkumu, je soubor principů lékařské etiky vztahující se k experimentům na lidech. Jeho vznik je reakcí na porušování lidských práv nacisty a imperiálními Japonci během druhé světové války, zejména se jednalo o provádění lékařských výkonů na jedincích bez jejich souhlasu pod vedením např. Dr. Josefa Mengeleho. Rozhodnutí norimberského vojenského tribunálu ve věci Spojené státy versus Karl Brandt a spol. zahrnuje desetibodové prohlášení vymezující rámec pro lékařské experimenty na lidských subjektech, který se nazývá Norimberský kodex. Podle tohoto prohlášení je humánní experimentování možné pouze tehdy, pokud jeho výsledky jsou prováděny v souladu se základními principy, které „splňují morální, etické a právní koncepty“ a jsou pro společnost prospěšné. Norimberský kodex byl uzákoněn v roce 1947.

Deset bodů Norimberského kodexu:

1. Dobrovolný souhlas lidské osoby je absolutně nevyhnutelný.
2. Pokus by měl být takový, aby přinesl plodné výsledky pro dobro společnosti, nebyl zjistitelný jinými metodami nebo studijními prostředky a neměl by být ve své podstatě náhodný a zbytečný.
3. Pokus by měl být navržen a založen na výsledcích experimentů na zvířatech a na znalosti přirozené historie onemocnění nebo jiného studovaného problému tak, aby očekávané výsledky ospravedlňovaly provádění pokusu.
4. Pokus by měl být prováděn tak, aby se zabránilo veškerému zbytečnému tělesnému a duševnímu utrpení a zranění.
5. Neměl by být prováděn žádný pokus, pokud lze předpokládat, že dojde ke smrti nebo poranění. Snad kromě pokusů, kde experimentující lékaři slouží jako pokusné objekty.
6. Stupeň rizika, které je třeba podstoupit, by nikdy neměl překročit míru určenou humanitárním významem problému, který má být pokusem vyřešen.
7. Měly by být provedeny vhodné přípravy a zajištěno náležité vybavení na ochranu účastníků pokusu proti sebemenší možnosti zranění, zdravotního poškození nebo smrti.
8. Pokus by měly provádět pouze vědecky kvalifikované osoby. Měl by být vyžadován nejvyšší stupeň dovedností a péče při všech fázích pokusu u všech účastníků pokusu.
9. Během pokusu by měl mít účastník možnost pokus ukončit, pokud se dostal do takového tělesného nebo duševního stavu, kdy mu pokračování v pokusu přijde nemožné.
10. Odpovědný vědec musí být připravený ukončit pokus v kterékoli fázi, má-li, na základě svých nejlepších zkušeností, důvod věřit, že by pokračování v pokusu mohlo mít za následek zranění, poškození nebo smrt pokusného objektu.

Zdroje:

Nuremberg Code. Dostupný z: https://research.unc.edu/human-research-ethics/resources/ccm3_019064/

THE NUREMBERG CODE [from Trials of War Criminals before the Nuremberg Military

Tribunals under Control Council Law No. 10. Nuremberg, October 1946–April 1949. Washington, D.C.: U.S. G.P.O, 1949–1953.]